

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU BAŞKANLIĞI

KIYMETLİ MADENLER
BORSASI ARACI
KURULUŞLARI İÇİN

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRİZMİN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR YÜKÜMLÜLÜKLERE İLİŞKİN TEMEL ESASLAR

2015

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASI SUÇU

Suç gelirlerinin aklanması suçu Türk Ceza Kanununun 282. Maddesinde; “*Alt sınırı altı ay veya daha fazla hapis cezasını gerektiren bir suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini, yurt dışına çıkaran veya bunların gayrimeşru kaynağını gizlemek veya meşru bir yolla elde edildiği konusunda kanaat uyandırmak amacıyla, çeşitli işlemlere tâbi tutan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.. Ayrıca, anılan suçun işlenmesine iştirak etmeksizin, bu suçun konusunu oluşturan malvarlığı değerini, bu özelliğini bilerek satın alan, kabul eden, bulunduran veya kullanan kişi iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” şeklinde hüküm altına alınmıştır.

TERÖRİZMİN FİNANSMANI SUÇU

Terörizmin finansmanı suçu 6415 sayılı Kanununun 4 üncü maddesinde şu şekilde hüküm altına alınmıştır: “*3 üncü madde kapsamında suç olarak düzenlenen fiillerin gerçekleştirilmesinde tümüyle veya kısmen kullanılması amacıyla veya kullanılacağını bilerek ve isteyerek belli bir fiille ilişkilendirilmeden dahi bir teröriste veya terör örgütlerine fon sağlayan veya toplayan kişi, fiili daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*”

YÜKÜMLÜ

5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanununun 2 nci maddesinin d fıkrasında ve 09.01.2008 tarih ve 26751 sayılı R.G.’de yayımlanan “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelik”in (Tedbirler Yönetmeliği) 4’üncü maddesinde **“Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşları”** yükümlü olarak sayılmaktadır.

Yükümlü; 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun ve ilgili mevzuat uyarınca aklama ve terörün finansmanı suçlarıyla mücadelede “önleyici tedbirler” kapsamında getirilen yükümlülüklerin (kimlik tespiti, şüpheli işlem bildirimini, devamlı bilgi verme, bilgi ve belge verme ile muhafaza ve ibraz) usul ve esaslarını tam ve eksiksiz olarak yerine getirmek zorundadır.

KİMLİK TESPİTİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Parasal sınıra tabi olmayan kimlik tespit yükümlülüğü

- Yükümlü ile müşteri arasında sözleşme düzenlenmesi ve buna bağlı olarak yürütülen ve/veya aracılık edilen finansal işlemler gibi niteliği itibarıyla devamlılık unsuru taşıyan **sürekli bir iş ilişkisi tesisinde**,
- Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda,
- Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe olduğunda,

tutar gözetmeksizin kimliğe ilişkin bilgilerin alınması ve bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi suretiyle müşterilerin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliği tespit edilmek zorundadır.

Sürekli iş ilişkisi tesisinde, iş ilişkisinin amacı ve mahiyeti hakkında da bilgi alınması gerekmektedir.

Kimlik tespiti, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanmalıdır.

Parasal sınıra tabi olan kimlik tespit yükümlülüğü

- İşlem tutarı ya da birbiriyle bağlantılı birden fazla işlemin **toplam tutarı yirmi bin TL veya üzerinde** olduğunda,

kimliğe ilişkin bilgilerin alınması ve bu bilgilerin doğruluğunun teyit edilmesi suretiyle müşterilerin ve müşterileri adına veya hesabına hareket edenlerin kimliğinin tespit edilmesi zorunludur.

Kimlik tespitinin, iş ilişkisi tesisinden veya işlem yapılmadan önce tamamlanması gerekmektedir.

Gerçek Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

Kimlik tespiti amacıyla alınacak bilgiler: Adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu, Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası (sadece TC vatandaşları için), kimlik belgesinin türü ve numarası, adresi ve imza örneği ile varsa telefon numarası faks numarası, elektronik posta adresi, iş ve meslek bilgileri alınması

Gerçek kişilerin kimlik tespiti işlemlerinde;

Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport, Türk uyruklu olmayanlar için pasaport veya ikamet belgesi geçerli belge olarak kullanılacaktır.

gerekmektedir.

Kimlik tespiti amacıyla alınan bilgilerin teyidi: Ad, soyad, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyruğu ve kimlik belgesinin türü ve numarasına ilişkin bilgiler **Türk uyruklular için T.C. nüfus cüzdanı, T.C. sürücü belgesi veya pasaport, Türk uyruklu olmayanlar için pasaport veya ikamet belgesi** üzerinden teyit edilecektir.

Adres bilgisinin teyidi: Sürekli iş ilişkisi tesisinde gerçek kişilerle ilgili kimlik tespiti kapsamında beyan edilen adresin doğruluğunun teyit edilmesi zorunludur. Bu kapsamda adres teyidi e-Devlet veri tabanlarından yararlanmak suretiyle (elektronik görüntüsü de alınarak) teyit edilebileceği gibi müşterin adresine alma haberli posta yoluyla tebligat yapılması durumunda, tebligatın müşteriye yapıldığına dair belge de adres teyidinde kullanılabilir.

Ayrıca aşağıdaki belgelerden herhangi biriyle adresin teyit edilmesi mümkün bulunmaktadır:

- *Yerleşim yeri belgesi,*
- *Müşteri adına düzenlenmiş elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren bir hizmete ilişkin olan ve son üç ay içinde düzenlenmiş faturalar (ilgili kuruma ait olduğu yükümlü tarafından teyit edilebilen elektronik faturalar dahil),*
- *Herhangi bir kamu kurumu tarafından verilen bir belge,*
- *Son üç aya ait bilgileri içermek şartıyla, BEDAŞ ve ASKİ gibi kamu kurumu niteliği olan kuruluşlarca ya da telefon aboneliği hizmeti veren telekomünikasyon şirketlerince tutulan ve abonelere ilişkin adres bilgilerinin yer aldığı listeler,*
- *Fatura sahibi ile arasındaki bağı gösterir muteber belgeyi (evlilik cüzdanı gibi) ibraz etmek suretiyle üçüncü şahıs adına son üç aya ait elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren fatura,*
- *Ailesinin yanında ikamet eden reşit çocuklar için anne ya da babası adına düzenlenmiş son üç aya ait elektrik, su, doğalgaz, telefon gibi abonelik gerektiren fatura,*
- *Yurtlarda kalan reşit çocuklar için öğrenim gördükleri okullardan ya da kaldıkları yurtlardan alınacak adresini belirtir yazı,*
- *Müşteri adresine alma haberli posta yoluyla tebliğat yapılması durumunda, tebliğatın müşteriye yapıldığına dair belge,*
- *Yükümlülerin müşterilerine yönelik yapmış oldukları gönderilerin beyan edilen adreste ve bizzat müşteri tarafından teslim alındığına ilişkin tutanak.*

Tüm kimlik tespiti işlemlerinde;

Yetkililerce istenildiğinde sunulmak üzere teyide esas;

- kimlik belgelerinin asıllarının veya noterce onaylanmış suretlerinin,
- diğer belgelerin okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsünün

ibrazı sonrası okunabilir fotokopisi veya elektronik görüntüsü alınacak yahut kimliğe ilişkin ayırt edici bilgiler kaydedilecektir.

Ticaret Siciline Kayıtlı Tüzel Kişilerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

Kimlik tespiti amacıyla alınacak bilgiler: Tüzel kişinin unvanı, ticaret sicil numarası, vergi kimlik numarası, faaliyet konusu, açık adresi, telefon numarası ile varsa faks numarası ve elektronik posta adresi, tüzel kişiliği temsile yetkili kişinin adı, soyadı, doğum yeri ve tarihi, anne ve baba adı, uyuşu ve Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası, kimlik belgesinin türü ve numarası bilgileri ile imza örneği alınacaktır.

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, tüzel kişiliğin yüzde yirmibeş aşan hisseye sahip gerçek ve tüzel kişi ortaklarının kimliği Yönetmeliğe uygun olarak tespit edilmelidir.

Kimlik tespiti amacıyla alınan bilgilerin teyidi: Tüzel kişiliğin unvanı, ticaret sicil numarası, faaliyet konusu ve adresinin teyidi ticaret siciline tescile dair belgeler üzerinden, vergi kimlik numarasının teyidi Gelir İdaresi Başkanlığı'nın ilgili birimi tarafından düzenlenen belgeler üzerinden yapılacaktır.

Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin yüzde yirmibeş aşan hisseye sahip gerçek kişi ortaklarının kimliğinin gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre tespit edilmesi gerekmektedir.

Tüzel kişiyi temsile yetkili kişilerin, kimlik bilgilerinin doğruluğu gerçek kişiler için aranan kimlik belgeleri üzerinden, temsil yetkileri ise tescile dair belgeler üzerinden teyit edilecektir.

Sürekli bir iş ilişkisi tesisinde, ilgili ticaret sicil memurluğu kayıtlarına başvurmak veya Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin veri tabanından sorgulama yapmak suretiyle müşteriler tarafından sunulan tescil belgelerinde yer alan bilgilerin güncelliğinin ve doğruluğunun teyit edilmesi gerekmektedir.

Yurt dışında yerleşik tüzel kişilerin kimlik tespiti; Türkiye'de yerleşik tüzel kişiler için aranan belgelere ilgili ülkede tekabül eden belgelerin Türkiye Cumhuriyeti konsoloslukları tarafından onaylanan veya Yabancı Resmi Belgelerin Tasdiki Mecburiyetinin Kaldırılması Sözleşmesi çerçevesinde bu Sözleşmeye taraf ülke

makamı tarafından tasdik şerhi düşülen örnekleri üzerinden yapılır. Ayrıca risk temelli yaklaşım çerçevesinde, kimlik bilgileri gerektiğinde bu belgelerin noter onaylı Türkçe tercümeleri üzerinden teyit edilir.

Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

- Daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan müteakip işlemlerinde, kimliğe ilişkin bilgiler alınarak bu bilgiler yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılır.
- Karşılaştırma sonrasında ilgili evraka işlemi yaptıran gerçek kişinin ad ve soyadı yazılır ve imza örneği alınır. Alınan bilgilerin doğruluğundan şüpheye düşülmesi halinde bu bilgiler, teyide esas kimlik belgelerinin veya bunların noterce onaylanmış suretlerinin ibrazı sonrası bu belgelerde yer alan bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılması suretiyle doğrulanır.
- Yüz yüze olmayan işlemler yapılmasını mümkün kılan sistemleri kullanarak gerçekleştirilen müteakip işlemlerde ise müşteri kimliğinin doğrulanmasına ve kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerin güncel tutulmasına yönelik gerekli tedbirler alınmalıdır.

Sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan müteakip işlemlerde müşterinin kimliğe ilişkin bilgileri alınarak kimlik tespiti kapsamındaki mevcut bilgilerle karşılaştırılacak, ilgili evrakin üzerine adı, soyadı ve imza örneği alınarak teyit edilecektir.

Başkası Adına Yapılan İşlemlerde Kimlik Tespiti Yükümlülüğü

- ❖ Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküller adına bunları temsil yetkili kimselerin yetkilendirdiği kişilerce işlem talep edilmesi durumunda;
 - Tüzel kişiler veya tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin kimlik tespiti yapılır.

- Tüzel kişi veya tüzel kişiliği olmayan teşekkülü temsile yetkili kimseler ile bunların yetkilendirdiği kişinin kimlik tespiti, gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre yapılır.
 - Temsile yetkili kişinin kimlik tespitinin gerçek kişilerde kimlik tespiti usulünde yer alan kimlik belgeleri üzerinden yapılamaması halinde tespit, kimlik belgelerinde yer alan bilgileri içermek ve noter onaylı olmak kaydıyla vekâletname veya imza sirküleri üzerinden yapılabilir.
 - Temsile yetkili olanlarca yetkilendirilen kişilerin yetki durumu noter onaylı vekâletname veya temsile yetkili olanlar tarafından verilmiş yazılı talimat üzerinden yapılır.
 - Temsile yetkili kimselerin yazılı talimat üzerindeki imzaları bunlara ait noter onaylı imza sirküleri üzerindeki imzalar ile teyit edilir.
- ❖ İşlemlerin gerçek kişi müşteri adına başka bir kişi tarafından yapılması durumunda;
- Müşteri adına hareket eden kişinin kimlik tespiti gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre yapılır.
 - Ayrıca müşteri adına hareket eden kimsenin yetki durumu noter onaylı vekâletname üzerinden teyit edilir.
 - Adına hareket edilen müşterinin kimlik tespiti gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre yapılamadığı durumda noter onaylı vekâletname üzerinden yapılır.
 - Adına hareket edilen müşterinin daha önce yapılan işlemler nedeniyle kimlik tespitinin yapılmış olması durumunda talep edilen işlem, yazılı talimat üzerinde yer alan müşteri imzasının yükümlü nezdindeki imza ile teyit edilmesi kaydıyla, adına hareket edilen müşterinin yazılı talimatı ile yapılabilir.

Gerçek Faydalanıcının Tanınması

İşlemin gerçek faydalanıcısının ortaya çıkarılması için gerekli tedbirler alınmalıdır. Bu kapsamda;

- ❖ Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde, gerçek faydalanıcının tespitine yönelik olarak tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek kişi ortaklarının kimliğinin gerçek kişilerde kimlik tespiti usulüne göre tespit edilmesi,

- ❖ Tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip gerçek kişi ortağının gerçek faydalanıcı olmadığından şüphelenilmesi veya bu oranda hisseye sahip gerçek kişi ortak bulunmaması durumunda, tüzel kişiliği nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirlerin alınması,
- ❖ Tespit edilen gerçek kişi ya da kişilerin gerçek faydalanıcı kabul edilmesi,
- ❖ Gerçek faydalanıcının tespit edilemediği durumlarda, ticaret siciline kayıtlı en üst düzey icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilmesi,
- ❖ Sürekli iş ilişkisi kapsamında, diğer tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan teşekkülleri nihai olarak kontrolünde bulunduran gerçek kişi ya da kişilerin ortaya çıkarılması için gerekli tedbirlerin alınması,
- ❖ Gerçek faydalanıcının tespit edilememesi halinde bunlar nezdinde en üst düzeyde icra yetkisine sahip gerçek kişi ya da kişiler üst düzey yönetici sıfatıyla gerçek faydalanıcı kabul edilmesi,
- ❖ Tespit edilen gerçek faydalanıcının kimlik bilgilerinin alınması ve bu bilgilerin teyidi için gerekli tedbirlerin uygulanması,
- ❖ Bu kapsamda, kimlik bilgilerini içeren noter onaylı imza sirkülerinin kullanılması,
- ❖ Ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerle sürekli iş ilişkisi tesisinde ayrıca tüzel kişiliğin yüzde yirmibeşi aşan hisseye sahip tüzel kişi ortaklarının kimliğinin ticaret siciline kayıtlı tüzel kişilerde kimlik tespiti usulüne göre tespit edilmesi,

Gerekmektedir.

İşlemin Reddi ve İş İlişkisinin Sona Erdirilmesi

Kimlik tespitinin yapılamadığı veya iş ilişkisinin amacı hakkında yeterli bilgi edinilemediği durumlarda; iş ilişkisi tesis edilmez ve talep edilen işlem gerçekleştirmez.

Bu kapsamda isimsiz veya hayali isimlere hesap açılmaz.

Daha önce elde edilen müşteri kimlik bilgilerinin yeterliliği ve doğruluğu konusunda şüphe duyulması nedeniyle yapılması gereken kimlik tespit ve teyidinin yapılamadığı durumda iş ilişkisi sona erdirilmelidir ve belirtilen bu hususların şüpheli işlem olup olmadığı da ayrıca değerlendirilmelidir.

ŞÜPHELİ İŞLEM BİLDİRİMİ YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Yükümlüler tarafından, şüpheli bir işlemle karşılaşıldığında, işlem hakkında yetki ve imkânlar ölçüsünde araştırma yapıldıktan sonra, edinilen bilgi ve bulgular çerçevesinde, Şüpheli İşlem Bildirim Formu (ŞİB formu) doldurulmak suretiyle MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde (ŞİB) bulunulması gerekmektedir.

- ⇒ Şüpheli işlemler, herhangi bir **parasal sınır gözetmeksizin** MASAK Başkanlığına bildirilir.
- ⇒ Şüpheli işlem kavramında geçen işlem ifadesi tek bir işlem ile sınırlı olmayıp, **birden çok işlemi kapsayabilir.**
- ⇒ Birden çok işlem bir arada ele alınarak değerlendirildiğinde şüphe arz eden işlemler için tek bir ŞİB formu düzenlenir.

Şüpheli işlem; *yükümlüler nezdinde veya bunlar aracılığıyla yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının; yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına, bu kapsamda terörist eylemler için ya da terör örgütleri, teröristler veya terörü finanse edenler tarafından kullanıldığına veya bunlarla ilgili ya da bağlantılı olduğuna dair herhangi bir **bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun bulunması** halidir.*

Şüpheli işlemde bulunulabilmesi için “bilgi”, “şüphe” veya “şüpheyi gerektirecek bir hususun” bulunması yeterlidir.

Kıymetli Madenler Borsası Aracı Kuruluşlarında Şüpheli İşlem Bildirimlerini Kim Gönderecektir?

Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşlarında şüpheli işlem bildirim yükümlülüğü yöneticileri tarafından yerine getirilir.

Yükümlü, kendisine bildirilen veya resen öğrendiği **şüpheli olabilecek işlemler hakkında, yetki ve imkânları ölçüsünde araştırma yaparak** edindiği bilgi ve bulguları değerlendirmek ve şüpheli olduğuna karar verdiği işlemleri MASAK Başkanlığına bildirmekle sorumludur.

Ne Zaman Şüpheli İşlem Bildirimde Bulunulacaktır?

Şüpheli işlemler, şüphenin olduğu tarihten itibaren **en geç on iş günü içinde, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise derhal MASAK Başkanlığına bildirilmelidir.**

Şüpheli işlemler, şüphenin olduğu tarihten itibaren en geç on iş günü içinde Başkanlığa gönderilmelidir.

Ne Tür İşlemler Şüpheli Olabilir?

Şüpheli işlem bildirimine konu işlemler ve müşterilerle ilgili basın veya benzeri kaynaklara dayanılarak bir **“bilgi”** bulunması halinin doğrudan şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını gerektiren bir durum olduğu aşikârdır. Asıl soru; **şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir hususun** varlığının nasıl tespit edilebileceğidir?

Şüpheli işlemler, öncelikle makul bir akla sahip kişinin dahi şüpheleneceği davranışlardan yola çıkılarak, yükümlünün ve/veya çalışanların bu konudaki bilgi, tecrübe, mesleki sorumluluk gibi çeşitli donelerle destekleyerek olası mali suçlarla mücadele kapsamında ortaya çıkardığı bir üründür.

Bu kapsamda, MASAK Başkanlığı resmi internet sitesinde yer alan şüpheli işlem tipleri yükümlülerin, şüpheli işlemlerin tespitinde kendilerini yol göstermesi için belirlenmiş

olup, şüpheli işlemlerle ilgili sadece tipler ile kendilerini sınırlandırmamaları; şüphe doğuran işlem, sayılan tiplerden herhangi birine uymasa dahi şüpheli işlem bildiriminde bulunmaları gerekmektedir.

Örneğin; “Müşterilerin yükümlülere başvurularında; ibrazı ya da tevdi gereken belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbiriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması.” iş ve mesleği her halinden anlaşılan ancak sinir, asabiyet ya da acele gibi herhangi bir sebepten ötürü bu şekilde davrandığı anlaşılan bir müşteri için şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasına sebep olmayabilir. Diğer taraftan henüz yeni bir iş ilişkisine girilecek bir müşterinin bu şekilde davranması, kaçamak ve yanlış cevaplar vermesi veya fiziksel olarak davranışlarının da bunu desteklemesi vs. gibi doneler bir arada ele alındığında şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını gerektirecek bir hususun varlığından da söz edilebilir.

Bunun yanı sıra; “Müşterinin işlemin amacı ya da işleme konu fonun kaynağı hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermekten kaçınması” hali çoğu durumda tek başına şüpheli olarak görülmesi gereken bir durumdur.

MASAK Başkanlığı'nın resmi internet sitesi olan www.masak.gov.tr adresindeki Şüpheli İşlem Bildirim Rehberine mutlaka bakınız.

Şüpheli İşlem Bildiriminde Diğer Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Bildirim sürecinde, işlemin niteliği veya müşteri profiliyle ilgili daha ayrıntılı araştırma yapılması gerekebilir. Yetki ve imkânlar ölçüsünde yapılacak bu araştırmanın amacı, şüpheyi destekleyecek ek bulguların olup olmadığını tespit etmektir. Araştırma yapılırken, müşterinin, kendisi hakkında bildirimde bulunulacağından şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınılması gerekmektedir.

Müşteri hakkında araştırma yaparken bu durumdan şüphelenmesine neden olacak tutum ve davranışlardan kaçınınız.

Şüpheli işlem bildirimini gerektiren durumlarda yükümlüler tarafından gerekli kimlik tespit işlemleri yapılır. Bildirime konu şüpheli işlemin teşebbüs aşamasında kaldığı ve gerçekleştirilmediği durumlarda da kimlik tespiti yükümlülüğü mümkün olduğu ölçüde yerine getirilir.

Şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dâhil hiç kimseye açıklanmamalıdır.

MASAK Başkanlığına şüpheli işlem bildiriminde bulunulduğu, yükümlülük denetimi ile görevlendirilen denetim elemanları ile yargılama sırasında mahkemeler dışında, işleme taraf olanlar dâhil hiç kimseye açıklanamaz.

İhlal edenler, **bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası** ile cezalandırılır.

! ÖNEMLİ UYARI !

Başkanlığımıza müşteriler tarafından yapılan yazılı ve sözlü başvurulardan; 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunla düzenlenen yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinde doğrudan Başkanlığımızın muhatap gösterildiğine muttali olunmuştur. Tabi olunan yasal mevzuat uyarınca istenmesi gereken belgelerin “MASAK tarafından istendiği”, yapılmak istenen işlemle ilgili bir tereddüt doğduğunda işlemin tekemmülü için “MASAK’a sorulması gerektiği” ya da mevzuat gereği riskli kabul edilen durumlarda “MASAK izin vermiyor” şeklinde yönlendirmelerde bulunulması, vatandaş nezdinde yanlış izlenimler doğmasına ve işlemin MASAK tarafından onaylanması talebi gibi girişimlerde bulunulmasına sebebiyet vermektedir.

Ayrıca yürütülen incelemeler kapsamında Başkanlığımız yahut denetim elemanları tarafından yükümlülerden müşterileri hakkında bilgi talep edildiği durumlarda, müşterinin bu durumdan doğrudan ya da dolaylı olarak haberdar edilmesi 5549 sayılı Kanun’un “Sırrın ifşası” başlıklı 22 nci maddesi uyarınca sır saklama yükümlülüğünün ihlali olarak değerlendirilebilecek ve yasal müeyyidelerin uygulanması söz konusu olabilecektir.

Bu bakımdan, 5549 sayılı Kanun kapsamındaki yasal yükümlülüklerin yerine getirilmesinde, müşterilere Başkanlığımızın referans gösterilmesinden kaçınılması gerekmektedir.

Bu kapsamda karşılaşılabilecek bazı özel durum ve sorunlarda Şirketinizin uyum birimi ile irtibata geçilmesinin, konunun uyum birimi ile çözülemediği durumlarda öncelikle Türkiye Sermaye Piyasaları Birliği aracılığıyla konunun MASAK Başkanlığı'na yazılı olarak iletileceğinin bilinmesinde fayda bulunmaktadır.

Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşlarına yönelik olarak hazırlanan bu broşürde, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarıyla mücadele kapsamındaki mevzuatın temel hususlarına yer verilmiştir.

Tüm ilgili mevzuata ve birçok konudaki MASAK Başkanlığı'nın resmi görüşlerini içeren "Sıkça Sorulan Sorular" bölümüne www.masak.gov.tr resmi internet sitesinden erişebilirsiniz.

Örnek Şüpheli İşlem Tipleri (Kıymetli madenler borsası aracı kuruluşları)

KOD	AÇIKLAMA
MÜŞTERİ PROFİLİNE İLİŞKİN TİPLER	
T-002-1.1	Müşterilerin yükümlülere başvurularında; ibrazı ya da tevdii gereken belgelerin yetersiz bilgiler içermesi, verdikleri bilgilerin birbirleriyle çelişkili olması veya bilgilerin verilmesinde isteksiz davranılması.
T-002-1.2	İşlem yapılması için para veya çeşitli hediyeler teklif edilmesi ya da müşteri hakkında suç gelirlerinin aklanması veya terörün finanse edilmesiyle ilgili olarak medyada menfi haberler çıkmış olması gibi şüphe duyulmasını gerektiren somut bir durumun varlığı.
T-002-1.3	Müşterinin, genel müşteri davranış modellerinin dışına çıkması örneğin hakkında şüpheli işlem bildiriminde bulunulmasını engellemek amacıyla bazen çok yakın, bazen tehditkar tavır takınmaları.
T-002-1.4	Müşterilerin işi/mesleği, mali durumu ile işlemleri arasında makul bir orantı bulunmaması.
T-002-1.5	Müşterilerin, riskli kişi veya kuruluşlar ile ticari ya da başkaca bir ilişkisinin bulunması.
T-002-1.6	Şirketlerin, faaliyet gösterilen sektördeki diğer kuruluşlara veya genel olarak şirket yapılanmalarına nazaran mutad olmayan sermaye, ortaklık, yönetim ve istihdam yapısına sahip olması.
İŞLEMLERE İLİŞKİN GENEL TİPLER	
T-002-2.1	Ticari faaliyet gösteren kişi veya kuruluşların faaliyetleri kapsamında olağan olarak tekrarı gereken işlemlerin münferit işlem olarak kalması ya da aksine olağan ticari hayatta sık yapılmayan işlemlerin sürekli olarak tekrarlanması.
T-002-2.2	Mutad uygulamalarda toplu yapılması gereken mali işlemlerin, tespit ve bildirimlerden kaçınmak amacıyla, mantıklı bir gerekçesi olmaksızın bölünmesi.
T-002-2.3	Yapılan ya da yapılmak istenen işlemin mutad ve makul hukuki veya ekonomik bir gerekçesi ya da mantığının olmaması.
T-002-2.4	Müşterinin küçük kupürler ile yüksek tutarda nakit ödeme yapması veya sık kullanılmayan bir döviz ile ödeme yapmak istemesi gibi ödeme araçlarının alışılmadık dışında kullanılması.
FİNANSAL İŞLEMLERE İLİŞKİN TİPLER	

T-002-3.1	Müşterinin işlem yapmadan önce, kimlik tespiti ve şüpheli işlem bildirim zorunluluğu, işlem limitleri, aracı kurumun aklama ile mücadelede kontrol yöntemleri hakkında bilgi edinmeye çalışması ve bu yönde sorular sorması.
T-002-3.2	Müşteriden faaliyeti, mesleği ya da kimlik, adres ve telefon gibi kişisel bilgilerinin alınmasında zorluklarla karşılaşılması.
T-002-3.3	Müşterinin işlemin amacı ya da işleme konu fonun kaynağı hakkında açıklama yapmakta zorlanması veya bilgi vermekten kaçınması.
T-002-3.4	Müşterinin yasal veya idari olarak ibrazı veya doldurulması gereken bir belgeyi ibraz etmemek veya doldurmamak için aracı kurum görevlisini ikna etmeye çalışması.
T-002-3.5	Müşterinin makul ve geçerli bir nedene dayanmaksızın; yurt içinde veya dışında yerleşik çok sayıda kişi adına hesap açtırmak istemesi
T-002-3.6	Hesap sahiplerinin hesabında bulunan para ve sermaye piyasası aracı konusunda yeterli bilgi sahibi olmaması.
T-002-3.7	Görünürde birbirinden bağımsız hareket eden müşterilerin; aynı adres, telefon ve benzeri iletişim bilgilerini vermesi, aynı kişilere para göndermesi, aynı kişilerden para alması veya açtıkları hesaplarda imza yetkisini aynı kişi ya da kişilere vermesi.
T-002-3.8	Aracı kurumun İnternet şubesine aynı IP adresinden ancak birbiri ile ilişkisi olmayan farklı müşteriler adına işlem yapmak üzere erişim yapılması.
T-002-3.9	Tüzel kişi müşterilerin ortakları veya yöneticileri olarak görünen gerçek veya tüzel kişilerin, firmanın gerçek ortak veya yöneticisi olmadığını anlaşılması; firmanın sermayesi ve idaresinin, kötü bir ünü olan ya da resmi makamlarca haklarında dava açılmış veya soruşturma yapıldığı bilinen üçüncü şahısların kontrolünde olduğuna dair bilgi veya şüpheyi gerektirecek bir durum bulunması.
T-002-3.10	Tüzel kişi müşterilerin, hakim yeni ortak ve/veya ortaklarının; kişisel ve ticari geçmişleri hakkında bilgi vermektan kaçınmaları, daha önce firmanın faaliyet gösterdiği alanda herhangi bir ilgisi, eğitimi ve iş tecrübesine sahip olmadıklarına dair emareler olması.
T-002-3.11	Müşterinin kimlik ibraz etmeksizin veya geçerli kimlik belgesi olmaksızın sahte-hayali olduğundan şüphe duyulan isimle hesap açtırmaya, işlem yapmaya veya başkaları adına veya hesapları üzerinden işlem yaptırmaya teşebbüs etmesi.
T-002-3.12	Müşteri tarafından şüpheli işlem bildiriminde bulunulmaması konusunda yükümlü çalışanlarına teklif, baskı veya tehditte bulunulması.

T-002-3.13	Müşterilerin bildirim prosedürlerinden kaçınmak amacıyla işleme konu parayı birden fazla hesaba, havaleye veya nakde bölmek suretiyle işlem yapması veya buna teşebbüs etmesi.
T-002-3.14	Müşterinin hesaplarında; hayat standardı, işi ve gelir seviyesi ile ilgisi kurulamayan dikkat çekici meblağlara tekabül eden (sık sık düşük tutarlı veya tek işlemde yüksek tutarlı) para çekme veya yatırma işlemlerinin gözlenmesi.
T-002-3.15	Hesaba yatırılan paranın parçalar halinde ve makul açıklama yapılmaksızın yurtiçi veya yurtdışındaki başka bir hesaba transfer edilmesi veya belli bir dönem bu tür işlemler yapıldıktan sonra hesabın uzun süre hareketsiz kalması.
T-002-3.16	Sadece yurtdışından transfer edilen paranın çekilmesi amacıyla açıldığı anlaşılan bir hesaba gelen paranın, sürekli nakit olarak çekilmesi veya kısa bir süre bu tür işlemler yapıldıktan sonra hesabın uzun süre hareketsiz kalması.
T-002-3.17	Müşterinin, nakit paranın taşınması sonucu oluşabilecek can güvenliği, hırsızlık ve suistimal risklerini göz önünde bulundurmaksızın (makul nedenler hariç olmak üzere), aynı aracı kurumdaki hesaplarına sık sık önemli meblağlarda nakit para yatırması veya çekmesi.
T-002-3.18	Hesap açma amacı konusunda görünürde ekonomik sebepleri olmayan ve haklarında yeterli bilgi bulunmayan kişi ve kurumların yüksek miktarda nakitle hesap açtırmaları.
T-002-3.19	Riskli ülkeler veya offshore merkezlerden veya bu ülke ve merkezlere; makul açıklama yapılmadan, tek seferde dikkat çekici meblağlı veya belli bir zaman aralığında önemli tutarlara ulaşan sık ve düşük meblağlı transferlerin yapılması.
T-002-3.20	Riskli ülkelere yönlendirilen veya dikkat çekici tutarda ve sıklıktaki para transferlerinin; gerçekleştirilme amacına ilişkin makul açıklama taşımaması, transfer mesajlarında amir ve lehdarların tam adları ile adreslerinin bulunduğu alanların doldurulmaması ya da bu alanlarda gerçek isimler yerine rumuz, kod, kısaltma gibi ifadelerin yer alması.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı
Maliye Bakanlığı, N Blok Dikmen Cad. 06100 Dikmen/ANKARA